

anden Maade, men i Virkeligheden er al den Frihed bleven given, som man har ønsket. Men efter denne Ordning foreligger der endnu et lille Spørgsmaal om, hvorvidt de, der løse Sognebaandet, skulle betale to Gange; at forebygge dette, er det Lovforslags Niemed, som foreligger her; mener man, at de, der have løst og fremdeles ville løse Sognebaandet, skulle vedblivende betale to Gange, saa stemme man imod Lovforslaget, imen mener man, at de ikke skulle gjøre det, saa stemme man for det. Mener man, at Administrationen har tilfidefat sine Pligter og gjort et Indgreb i Lovgivningsmagten ved at ordne Sagen ved kongelig Anordning, saa maa man gjøre de Skridt, som man anseer for nødvendige.

Formanden: Rigsdagsmanden for Sorø Amts 4de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

P. C. Olsen: Det forekommer mig, at den ærede Minister ikke har opfattet det, som jeg lagde Bægt paa. Derfom den ærede Minister var traadt op ligeoverfor Rigsdagen og havde sagt: Ja, dersom Thingene vedtage denne Sag i Lovsform, saa skal jeg ikke have Noget imod, at den bliver til Lov, saa skulde jeg ikke have sagt et Ord imod, hvad der er skeet; men den ærede Minister har forelagt Landemoderne Sagen saaledes, at de kunde udtale sig om, hvilken af Delene de ønskede, enten det ene eller det andet, og tillige erklæret, at hvis de udtalte sig for, at Sagen blev afgjort ad Lovgivningsveien, vilde han ikke have Noget derimod. Men da nu Landemoderne have udtalt, at de ønskede, at det skulde skee ad Anordningsveien, saa har den ærede Minister erklæret, at selv om begge Thing vedtog, at det indbragte Lovforslag skulde blive til Lov, saa vilde han føle sig opfordret til at foreslaae Hans Majestæt Kongen at bruge sit Veto, og det forekommer mig at være aldeles klart, at det er denne Udtalelse af Landemoderne, som har været bindende for den ærede Minister.

J. M. Hansen: Den ærede Minister begyndte sit Foredrag med at bemærke, at der dengang Loven om Sognebaands Løsning var

til Behandling, var stillet et Forslag om et Tillæg til denne Lov, som gik ud paa at bestemme, hvad der nu er bestemt ved den omtalte saakaldte kongelige Anordning og det foreliggende Lovforslag, men at Rigsdagen dengang fandt sig i at lade dette Forslag falde, fordi man erkjendte, at det var en Sag, der burde ordnes administrativt; dette er imidlertid aldeles urigtigt. Det Forslag, som den ærede Minister sigter til, kom først til Behandling, efterat Lovudkastet var kommet tilbage fra det andet Thing, to eller tre Dage før Sessionens Slutning, og forsaavidt det var blevet vedtaget, skulde Loven altsaa atter have været sendt til Landstinget, men da man satte Priis paa at faae den ud i den Session, og da der forelaae en Erklæring fra vedkommende Minister om, at han ad administrativt Veie vilde ordne det Forhold, der omhandlede i det foreslaaede Tillæg til Loven, saa erklærede vi — jeg var en af Forslagsstillerne, og jeg huffer Sagen meget nøie — at vi for ikke at udsætte Loven for ikke at komme ud vilde finde os i, at Sagen afgjordes paa den Maade; men deri ligger ikke den allerminste Erkjendelse af, at Sagen burde ordnes ad administrativt Veie fremfor ad Lovgivningsveien, og naar den ærede Minister har udtalt dette, er det altsaa fuldkommen urigtigt. Jeg kan for mit Vedkommende sige, at dersom Sessionen ikke havde været saa nær sin Slutning, saaledes at Lovforslaget havde haft nogen rimelig Udset til at kunne komme til det andet Thing og der blive vedtaget, saa havde jeg ikke taget Forslaget tilbage, men det var for at undgaae at standse Loven i den Session, at vi toge imod en saadan Erklæring fra den ærede Minister, og jeg maa altsaa holde aldeles fast, at det ikke er erkjendt fra Rigsdagens Side, at denne Sag burde ordnes administrativt fremfor ad Lovgivningsveien. Naar den ærede Minister siger, at man siben flere Gange har indbragt Lovforslag, der gik i denne Retning, fordi dette Løfte, Ministeren havde givet, ikke var blevet opfyldt — man lod i nogle Aar, som om det slet ikke var givet — saa er det ganske rigtigt; man paaberaabte sig til Styrke for Lovforslaget, da det modte Modsigelse fra Kultusministerens Side, at det egentlig kun kom ind, fordi han havde forsømt at